

Doanh Nhân cuối tuần

CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA HIỆP HỘI DOANH NGHIỆP TP. HỒ CHÍ MINH SAIGON

Chi Đỗ Thị Đông Xuân là Tiến sĩ Nông nghiệp, sống và làm việc ở Hungary đã gần 30 năm. Công việc của chị là phát triển chăn nuôi gia súc nhỏ và nghiên cứu bảo tồn gen. Được sự hỗ trợ của cơ quan, các tổ chức quốc tế về phát triển nông thôn, từ năm 1996 đến nay, mỗi năm chị đều có một chuyến công tác về nước, đi đến nhiều vùng sâu, vùng xa để hướng dẫn kỹ thuật chăn nuôi cho nông dân. Những chuyến đi như thế đã mang lại cho chị thật nhiều cảm xúc, niềm lạc quan trong sự sống của một đất nước đang phát triển, đồng thời có cả những suy tư, lo lắng... Dưới đây là những cảm nhận của chị.

Việt Nam - Một đất nước đầy sức sống

Tôi ở thành phố Godollo, cách thủ đô Budapest của Hungary 30km. Godollo có trường Đại học Nông nghiệp Szent Istvan lớn nhất Hungary và là một trong những trường nông nghiệp nổi tiếng trên thế giới. Tôi vào đại học ở Việt Nam năm 1975, sau một năm học dự bị được cử đi Hungary học từ năm 1976 và ở lại đây cho đến giờ. Tôi được phân công học nông nghiệp. Bây giờ, sau 30 năm theo nghề, tôi cảm thấy rất gần bó với môi trường này, vì chính nghề nông đã giúp tôi yêu thiên nhiên hơn.

Tôi là cán bộ nghiên cứu khoa học, chuyên về chăn nuôi gia súc nhỏ. Đã nhiều năm nay, tôi luôn tìm cách đưa tư tưởng những giống gia súc có thể thích nghi được về Việt Nam và đã thực hiện vai chương trình mang giống gà chân thả về nước. Tôi nghĩ công nghiệp hóa thì nhiều nước đã đến xử mình để làm rồi, mà nếu đầu tư theo hướng công nghiệp thì khó giúp ích trực tiếp cho bà con nông dân ở quê, vốn ít có việc làm. Tôi đã làm thí điểm gà sao và hiện giờ là gà tây. Ngoài ra, tôi còn làm công việc bảo tồn gen gia súc. Mỗi năm khi về quê, tôi đều đến các làng quê tàn Hà Giang, Điện Biên, Khe Sanh... để làm công việc này.

Trong quá trình đi, tôi quan sát thái độ làm việc của người nông dân, tìm hiểu những kỹ năng trong công việc của họ. Chẳng hạn họ làm ruộng bậc thang trên núi là để làm ra thực phẩm chứ không phải làm vì du lịch. Khi đến Hà Giang, tôi thấy những núi tai mèo cao vút, vực thẳm sâu hun hút, vậy nên có được một khoảng đất trống là người dân tận dụng ngay để trồng ngô. Tôi rất khám phục sức lao động, sự sáng tạo, biết đưa vào thiên nhiên của những người nông dân. Những năm trước khi tôi mới trở về Việt Nam, người dân còn phải học hỏi tài cách nuôi gà, còn bây giờ thì chính tôi phải học lại họ. Giống gà ở Hungary mang về Việt Nam lại phát triển mạnh hơn ở tại Hungary nhờ khí hậu ẩm áp

Chi Đông Xuân và đồng nghiệp đang làm việc tại Lai Châu

quanh năm, có nhiều cây cối. Các đồng nghiệp Việt Nam làm việc ở Viên Chăn nuôi Quốc gia làm việc rất khoa học, chính xác. Tôi đề xuất việc gì đều được họ thực hiện một cách chính xác. Còn các đồng nghiệp ở miền Nam thì đây sáng kiến, rất năng động. Mỗi năm về là tôi lại cảm nhận có sự thay đổi, phát triển về mọi mặt.

Tuy nhiên, tôi lại có một nỗi lo khác. Đó là sự phát triển như hiện nay có biến một TP. Hồ Chí Minh thân thương thành một Bangkok mới hay không. Bangkok hay Singapore là những thành phố công nghiệp, nhưng với tôi chúng vô cảm như robot. Đến Phú Quốc, được nghe có người rất tự hào nói rằng nay mai Phú Quốc sẽ phát triển thành một Singapore mà tôi thấy bàng hoàng. Phú Quốc có vẻ đẹp hoang sơ, duýn đàng, thiên nhiên trữ tình như thế, tại sao lại không giữ, mà lại

biến nó thành thành phố công nghiệp? Tôi lo sợ sự phát triển sẽ làm mất đi những gì gắn liền với văn hóa đặc trưng của dân tộc. Khi lên Hà Giang, tôi đã giết mình thấy có Coca Cola ở đó, và chợt nghĩ rằng không biết đến ngày nào thì đồng bào dân tộc mặc quần jeans! Người dân tộc ở đây biết nói tiếng Anh với du khách, nhưng khi được rủ chụp hình chung thì họ yêu cầu "one dollar". Người dân mặc trang phục của họ là bình thường, nhưng khách du lịch thì thấy lạ, muốn chụp hình và trả tiền cho họ. Các đồng nghiệp Hungary của tôi khi đi qua những vùng đất Tây Bắc đều ngắt ngày trước về đẹp của thiên nhiên, của con người ở vùng đất này. Một trong những cách hay nhất là làm sao giúp họ bảo tồn cuộc sống bằng những nghề truyền thống như dệt vải thổ cẩm, thêu, làm ruộng bậc thang... Con người sống hài hòa với

Trong Trung tâm gà sao Thủy Phương 1

thiên nhiên thì mới tạo nên sắc thái riêng. Muốn bảo tồn di sản văn hóa dân tộc, thiết nghĩ Nhà nước phải tài trợ cho đồng bào dân tộc thiểu số, chẳng hạn mua gạo của họ sản xuất với giá cao, hoặc đầu tư giúp họ trồng lúa, trồng ngô, chăn nuôi gia súc. Ở nước ngoài người ta đã dùng cách này khi cần giữ lại vốn quý của một địa phương nào đó và đã làm rất thành công.

Dư thừa mới nhất của tôi là chăn nuôi gà sao. Nếu được sự hỗ trợ của Chính phủ, các tổ chức trong và ngoài nước, tôi sẽ đem giống gà về phát triển ở Quảng Trị, Huế, Quảng Nam, Quảng Ngãi... nhưng nơi từng bị tàn phá nhiều nhất trong chiến tranh, giúp bà con nông dân cải thiện đời sống. Tôi luôn nhìn vào tổng thể để lạc quan và tin tưởng vào tổ chức của con người Việt Nam. Những đồng nghiệp Hungary cũng đánh giá rất cao sự phát triển của Việt Nam. Khi sang Lào, tôi cảm nhận đất nước này không có được sức sống mạnh mẽ như ở Việt Nam. Có quan sát cũng có dự án phát triển chăn nuôi ở Lào, nhưng sau khi làm việc với phía bạn, chúng tôi thấy không thể thành công nếu hợp tác trực tiếp. Vì vậy, chúng tôi phải làm việc gián tiếp, hợp tác Hungary - Việt Nam - Lào, để những cán bộ Lào sang Việt Nam học cách chăn nuôi vùng nhiệt đới thì sẽ hiệu quả hơn. Có lần, tôi được nghe một người đồng nghiệp Thụy Sĩ nhận xét rằng hướng phát triển nông thôn Việt Nam là rất hay, rất đúng đắn. Ông so sánh Việt Nam với Trung Quốc, nơi có sự chênh lệch rất lớn giữa nhiều thành phố hiện đại và nông thôn nghèo nàn, lạc hậu. Tôi nhớ trong chuyến về Việt Nam ba năm trước, tôi vào một dịch vụ Internet ở Nam Đan (Nghệ An) để viết thư về Hungary. Kể từ đó cho các bạn bè, đồng nghiệp của tôi ở Hungary, ai cũng ngạc nhiên thú vị. Riêng tôi rất tin tưởng vào tương lai không xa, Việt Nam sẽ còn phát triển nhiều hơn nữa. ●

—THANH AN ghi